

РЕШЕНИЕ

№ 413

гр. Пловдив, 29.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на първи ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Катя Ст. Пенчева

Тодор Илк. Хаджиев

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разгледа докладваното от Катя Ст. Пенчева Въззивно търговско дело № 20235001000430 по описа за 2023 година

Производството е въззивно по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение №44/27.04.2023г., постановено по търг.д. №113/2021г. по описа на окръжен съд Х., ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** е осъдено, на основание чл.432 ал.1 от КЗ, да заплати на М. Г. М., ЕГН ***** сумата от 12 000лв. обезщетение за претърпените неимуществени вреди и сумата от 90.22лв. - обезщетение за претърпените имуществени вреди от пътно-транспортно произшествие настъпило на 03.12.2020г., в гр. Х., на кръстовището, образувано от бул. „В.Л.“ и бул. „С.“, възникнало при удар на лек автомобил марка и модел „Тойота Рав 4“, с рег. №*****, застрахован при ответника, воден от И.А.К. и водения от ищеца лек автомобил марка и модел „Фолксваген Бора“, с рег. №*****, за което има влязло в сила решение №319/08.11.2022г. по АНД №616/2022г. на Районен съд Х., ведно със законната лихва върху присъдените суми по двата иска от 22.04.2021г. до окончателното им изплащане.

Отхвърлен е предявеният осъдителен иск с правно основание чл.432

ал.1 от КЗ за изплащане на обезщетение за неимуществени вреди от М. Г. М., ЕГН***** против ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК***** за горницата над присъдените 12 000лв. до пълния предявен размер от 50 000лв.

Отхвърлен е предявеният осъдителен иск с правно основание чл.432 ал.1 от КЗ за изплащане на обезщетение за имуществени вреди от М. Г. М., ЕГН ***** против ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК***** за горницата над присъдените 90.22лв. до пълния предявен размер от 120.29лв.

Отхвърлени са предявените искове за заплащане на лихва върху присъдените суми като обезщетения за неимуществените и имуществени вреди за времето от 22.01.2021г. до 22.04.2021г.

М. Г. М., ЕГН ***** е осъден да заплати на ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК***** сумата 459.80лв. разноски по делото.

ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** е осъдено да заплати на Д. по сметка на Окръжен съд Х. 450лв. държавна такса върху уважения размер на предявените претенции.

Срещу така постановеното решение е постъпила въззивна жалба от ищеца в първоинстанционното производство – М. Г. М.. Въззивната жалба е срещу тази част от решението, с която исковата претенция за обезщетение за неимуществени вреди е отхвърлена за сумата над 12 000лв. до 30 000лв. и искът за обезщетение за имуществени вреди е отхвърлен за сумата над 90,22лв. до претендираните 120,29лв. Въззивната жалба съдържа оплакване и за неправилно определен от първостепенния съд начален момент на присъдената законна лихва, а именно 22.04.2021г., вместо посочения с исковата молба 22.01.2021г. – датата, на която е уведомен застрахователят и в този смисъл, според съдържанието на въззивната жалба и заявеното искане към въззивния съд, последният приема, че въззивната жалба е и срещу тази част от решението, с която са отхвърлени предявените искове за присъждане на лихва върху присъдените суми за времето от 22.01.2021г. до 22.04.2021г. Жалбоподателят счита, че решението в обжалваната част е неправилно, постановено в нарушение на материалния закон – чл.52 от ЗЗД и чл.51 ал.2 от ЗЗД, както и неправилно приложение нормата на чл.497 и чл.429 ал.3 от КЗ. Изложени са подробно доводи, че определеният от съда размер на обезщетението за неимуществени вреди е изключително занижен, несъобразен с принципа на справедливост; за неправилност на изводите на

първостепенния съд за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия, както и за неправилно определен начален момент за дължимост на законната лихва върху обезщетението за неимуществени и имуществени вреди. Жалбоподателят се позовава и на допуснати процесуални нарушения от страна на окръжния съд – недопускане на своевременно заявено доказателствено искане. Иска се отмяна на решението в обжалваната част и постановяване на друго, с което да се присъди допълнително обезщетение за неимуществени вреди в размер на 18 000лв.; обезщетение за имуществени вреди в размер на 30,07лв. – ведно със законната лихва върху сумите, считано от 22.01.2021г., както и законната лихва върху присъдените с първоинстанционното решение обезщетения за периода 22.01.2021г. до 22.04.2021г. Във въззивната жалба се съдържат доказателствени искания, оставени без уважение от въззивния съд, поради липсата на предпоставките по чл.266 от ГПК. От страна на жалбоподателя не се претендират разноски за въззивното производство.

С постъпилия в срока по чл.263 ал.1 от ГПК отговор от насрещната страна ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД подадената от ищеца М. Г. М. въззивна жалба се оспорва изцяло. Съдържа се възражение по чл.78 ал.5 от ГПК – в случай че адвокатското възнаграждение на насрещната страна надвишава предвиденото в НМРАВ минимално такова, същото да бъде намалено. Въззиваемата страна претендира сторените по делото разноски. /Съгласно молба вх.8549/31.10.2023г. и приложени доказателства ответникът е заплатил на ищеца присъдените с първоинстанционното решение суми/.

Съгласно чл.269 от ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение само в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част и спазване на императивните норми на материалния закон.

Въззивната жалба е допустима, като депозирана в законоустановения срок от надлежна страна и с предписаното от закона съдържание.

Предмет на обжалване в настоящия процес е валидно и допустимо решение.

Същото е постановено по предявени обективно съединени искове с правно основание чл.432 ал.1 от КЗ – за заплащане на застрахователно

обезщетение за претърпени неимуществени и имуществени вреди.

Ищецът в първоинстанционното производство – М. Г. М., е изложил фактически твърдения за наличие на предпоставките по чл.432 ал.1 от КЗ, а именно: На 03.12.2020г., в гр. Х., на кръстовището, образувано от бул. „В.Л.“ и бул. „С.“, водачът на лек автомобил марка и модел „Тойота Рав 4“, с рег. №***** - И.А.К., движейки се по бул. „В.Л.“ нарушава правилата за движение, като извършва маневра „завой на ляво“ по бул. „С.“ в посока ЖП-гарата, без да пропусне насрещно движещия се по бул. „В.Л.“ лек автомобил марка и модел „Фолксваген Бора“, с рег. №*****, управляван от М. Г. М., в резултат на което го удря и осъществява ПТП. При злополуката е пострадал водачът на лек автомобил марка и модел „Фолксваген Бора“, с рег. №*****- М. М.. За произшествието е съставен Констативен протокол за ПТП с пострадали лица №***/2020г. и е образувано досъдебно производство прокурорска преписка №632/2021г. на РП-Х.. Ищецът твърди, че след инцидента, на 07.12.2020г., е консултиран от лекар специалист - ортопед-травматолог, поради оплаквания за силни болки в дясната гривнена става, шията, главата и цялото тяло. В резултат от прегледа и вследствие на назначените му и извършени изследвания са установени: оток; болезнени и ограничени движения в дясна гривнена става; болка; ограничени и болезнени движения в гръбначния стълб - шиен отдел; уплътнени дискални повърхности; стеснени интервертебрални пространства по задните ръбове на телата; данни за спондилозис деформанс; ивица на разреждане на радиуса суспектна за фисура при извършената рентгенография на дясна гривнена става и други. Поставена е диагноза: Счупване на долния край на лъчевата кост; Контузия на шията и Неинсулинозависим захарен диабет. Предписана му е медикаментозна терапия и е поставена имобилизация на счупването /шина/, като пострадалият е насочен към ендокринолог за консултация поради захарния диабет. На 07.12.2020г. ищецът е прегледан от лекар специалист – ендокринолог, поради оплаквания за световъртеж, гадене, нарушен сън и повишена тревожност. След преживяното ПТП от 03.12.2020г. е констатирана декомпенсация на диабета до 15 ммол/л. Поставена е диагноза: Неинсулинозависим захарен диабет и са изписани медикаменти за провеждане на терапия в домашни условия. На 15.12.2020г. М. М. е консултиран от неврохирург, защото оплакванията му за главоболие, световъртеж, болки във врата и изтръпване на лявата ръка все още не са

отминали. Станал неспокоен и трудно заспивал. При прегледа са установени: хипестезия по външната част на лява ръка и хиперестезия по вътрешна част на лява ръка; напрегната паравертебрална цервикална мускулатура с палпаторна болка; охлузване в ляво челно и по лява ушна мида и др. Поставена му е диагноза: Мозъчно сътресение и Диабет с неврологични усложнения. Назначена е лекарствена терапия. Поради получените телесни увреждания ищецът не може да изпълнява трудовите си задължения и е използвал и отпуск за временна неработоспособност. Изложени са твърдения и за извършени разходи във връзка с провежданото лечение, а именно сума в размер на 120,29лв. за медикаменти, съгласно Фактура №0050002517/07.12.2020г. и за ортеза китка и предм. екстра дясна, съгласно Фактура №0000002417/07.12.2020г. Изложени са подробно факти относно неблагоприятните последици от ПТП в ежедневието на ищеца и в психическото му състояние, вследствие изживения стрес. Твърди се, че страданията продължават, като възстановителният процес не е приключил.

Отговорността на ответника се ангажира на основание наличие на валидно сключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите по застрахователна полица №*****, валидна от 26.09.2020г. до 25.09.2021г. Ищецът отправил застрахователна претенция към застрахователя с молба вх.№301/22.01.2021г., но въпреки че е изтекъл законоустановеният срок, застрахователят не е определил и изплатил застрахователно обезщетение по заявената извънсъдебна претенция.

Искането, с което е сезиран първоинстанционният съд, е да се постанови решение, с което ответникът „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.:Ж. и З.“ АД да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 50 000лв. - обезщетение за претърпените неимуществени вреди, както и сумата от 120,29лв. - обезщетение за претърпените имуществени вреди, причинени в резултат на ПТП от 03.12.2020г., ведно със законната лихва, считано от датата на уведомяване на застрахователя- 22.01.2021г. до датата на окончателното изплащане.

В представения в срока по чл.367 от ГПК отговор на исковата молба ответникът „Застрахователно акционерно дружество Д.Б.:Ж. и З.“ АД оспорва същата. Възраженията по основателността на иска, относими за въззивното производство, се свеждат до прекомерност на претендираното обезщетение за

неимуществени вреди. Въведено е възражение за съпричиняване от страна на пострадалия за настъпилите увреждания.

От събраните по делото доказателства се установи следното:

Претенцията е за репарирание на вреди при условията, визирани в чл.432, ал.1 от Кодекса за застраховането, съгласно която увреденото лице, спрямо което застрахованието е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, при спазване на изискванията на чл.380. В чл.432, ал. 1 от КЗ е признато право в полза на увреденото лице, спрямо което застрахованието по разглеждания вид застраховка е отговорен по правилата на чл.45 и сл. от ЗЗД, да предяви пряк иск срещу застрахователя за заплащане на дължимото обезщетение. За да се ангажира отговорността на застрахователя по чл.432, ал.1 от КЗ, е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка „Гражданска отговорност“, между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това, следва да са налице и всички кумулативни предпоставки от фактическия състав на чл.45 от ЗЗД, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован, спрямо увредения за обезщетяване на причинените вреди – а именно: да е причинена вреда, тази вреда да е причинена виновно, същата да е резултат от противоправно поведение, наличие на причинна връзка между противоправното поведение и причинената вреда.

Установени в първоинстанционното производство и неспорни пред настоящата инстанция са елементите от фактическия състав на чл.432, ал.1 от КЗ: Ищецът М. М. е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в контузия на главата-охлузвания в челната област и лявата ушна мида, контузия на шията, протичаща с чувство за болка, счупване на лявата кост на дясната ръка на типично място /съгласно заключението от допуснатата при първоинстанционното разглеждане на делото съдебномедицинска експертиза/. Вредите са причинени виновно, в резултат на противоправно поведение на водача на л.а. „Тойота Рав 4“, с рег. №***** - И.А.К.. Извършването на деянието, неговата противоправност и виновността на дееца, са установени по задължителен и обвързващ гражданския съд ред по смисъла на чл.300 от ГПК с оглед постановеното по реда на чл.78а от НК

решение №319/08.11.2022г. на Районен съд – Х., с което наказателният съд е признал подсъдимата И. К. за виновна в това, че на 03.12.2020г., в гр. Х., при управление на моторно превозно средство - лек автомобил марка „Тойота“, модел „Рав 4“, с рег. №*****, е нарушила правилата за движение по пътищата, а именно: чл.37, ал.1 от ЗДВП - при завиване наляво за навлизане в друг път водачът на завиващото нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства и по непредпазливост причинила средна телесна повреда на М. Г. М. от гр. Х., изразяваща се в трайно затрудняване на движението на дясната ръка, дължаща се на счупване на лъчевата кост на типично място- престъпление по чл.343, ал. 1, б. „б“, предл.2, вр. чл.342, ал.1 от НК, като на основание чл.343, ал.1, б.„б“, предл. 2-ро, вр. чл.342, ал.1, вр. чл.78а от НК я освобождава от наказателна отговорност и ѝ налага административно наказание „Глоба“ в размер на 1 000лв. Налице е причинна връзка между противоправното поведение и причинената вреда. Не е спорен и специфичният елемент на визираната в чл.432, ал.1 от КЗ, във вр. с чл.343 ал.1 от КЗ безвиновна отговорност на застрахователя, обусловена от наличието на валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка „Гражданска отговорност“ – застрахователна полица №*****, валидна от 26.09.2020г. до 25.09.2021г.

При наличието на установени травматични увреждания, посочени по-горе, първият спорен въпрос, очертан с предметните предели на въззивната жалба, е въпросът относно справедливия паричен еквивалент за претърпените от ищеца неимуществени вреди вследствие тези увреждания.

Отчитайки функционалната обусловеност на задължението на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ за обезвреда на пострадалото лице от съдържанието и размера на деликтното обезщетение, дължимо от застрахования делинквент по реда на чл.45 от ЗЗД, то и в хипотезата на упражнено по реда на чл.432 ал.1 от КЗ пряко право е приложим въведеният с чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост. Справедливото обезщетяване по смисъла на чл.52 от ЗЗД, както това изрично е прието още в ППВС №4/68г., означава да бъде определен онзи точен паричен еквивалент не само на болките и страданията, понесени от конкретното увредено лице, но и на всички онези неудобствата, емоционални, физически и психически сътресения, които съпътстват същите. В този смисъл

размерът на обезщетението за репарирание на претърпените неимуществени вреди следва да се определи при преценка на редица конкретни обстоятелства от обективна и субективна страна. С оглед спецификата на отговорността по чл.45 ЗЗД такива обстоятелства са характерът на увреждането, последиците, възрастта на увредения, общественото му положение. При определяне размера на претърпените неимуществени вреди следва да се има предвид и личният характер на тази претенция, свързана пряко с изживяванията и личността на този, който понася вредите. Релевантни в тази насока са депозираните по делото гласни и писмени доказателства – медицинска документация и преди всичко констатациите, съдържащи се в приетото при първоинстанционното разглеждане на делото заключение от съдебномедицинска експертиза.

От показанията на свидетелката А. И. М.а – съпруга на ищеца, имаща непосредствени впечатления от физическото му и психическо състояние след ПТП, непосредствено след инцидента, М. се оплаквал от главозамайване, болки във врата, главоболие, не бил адекватен, не бил в кондиция. В деня, следващ инцидента, ръката му се подула значително, поради което отишли на ортопед. При извършената снимка се установило, че ръката е спукана в областта на китката, поради което се наложило да сложат шина, която закупили. След това М. имал оплаквания около месец и половина от болки в ръката, а от болки във врата се оплаквал около месец и малко след инцидента, получавал и гадене и главозамайване. Направили и изследване на установения му преди захарен диабет тип 2, като се установили завишени стойности, поради което имал често главозамайване и сухота в устата. Около три месеца М. имал дефицит в движенията на ръката и нейната функционалност, като болката се проявявала и впоследствие, особено при физическо натоварване. Счупването на ръката възпрепятствало ищеца да упражнява професията си на автомонтьор. В продължение на три месеца ищецът имал нужда от чужда помощ при обличане, хранене, ходенето до тоалетна. М. чувствал неудобство от това, че е в тежест на съпругата си. След инцидента ищецът станал по затворен, свит, не бил така общителен, избягвал контакти с хората, изгубил веселия си характер, не искал много да шофира, страхувал се.

Показанията на свидетелката М.а, преценени и съобразно разпоредбата на чл.172 от ГПК, се кредитират напълно като непосредствени и убедителни и

като изцяло подкрепящи се от останалите доказателства – показанията на свидетелката Д. Л. – близка на семейството и помагала на св. М.а при обгрижването на ищеца, и преди всичко от заключението от съдебномедицинската експертиза.

Съгласно заключението от съдебномедицинската експертиза, охлузванията в областта на главата са причинили разстройство на здравето извън случаите на чл.128 и чл.129 от НК; контузията на шията е причинила страдание, без разстройство на здравето; счупване на лъчевата кост на дясната ръка е причинило трайно, за повече от 30 дни затруднение в движението на дясната ръка, по смисъла на чл.129 от НК. В резултат на стресовата ситуация М., който преди това е страдал от захарен диабет тип 2, е повишил еднократно стойностите на кръвната захар до 11.89 ммол/л, което му е причинило разстройство на здравето извън случаите на чл.128 и чл.129 от НК. След инцидента се е нуждаел от чужда помощ. Вещото лице е категорично и че уврежданията, получени от ищеца са с умерена и лека интензивност и тежест. Счупването на лъчевата кост на дясната ръка е обездвижено с ортеза за срок от 30 дни, а повишението на стойностите на кръвната захар е компенсирано чрез медикаменти за период от 30 дни. Болките във врата също са отминали за 30 дни. М. страдал и от деформираща спондилоза на шийните прешлени отпреди катастрофата, поради което травмата е обострила оплакванията на това заболяване. Към момента на извършения от вещото лице личен преглед /малко повече от две години след ПТП/, ищецът е с напълно възстановени движения на лявата ръка, но изпитва болка при натоварване и продължава поддържащото лечение за диабета.

При съобразяване конкретния обем преживени болки и страдания от ищеца – посочени по-горе и преценени като обективен критерий, обстоятелството, че се касае за една средна телесна повреда и две леки такива, продължителността на оздравителния процес – около един месец; трудоспособната възраст на ищеца към момента на инцидента – на 46 години, негативното отражение на инцидента в психологичен аспект /според гласните доказателства/, влошаването вследствие на ПТП на предходни заболявания – диабет и деформираща спондилоза на шийните прешлени, следва да се приеме, че сумата от 20 000лв. е справедлив паричен еквивалент на понесените от М. М. страдания.

По изложените съображения въззивната инстанция приема, че прилагайки разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, окръжният съд не е отчел в достатъчна степен вида и характера на претърпените от ищеца болки и страдания, поради което е изградил необоснован правен извод, че с определеното обезщетение за неимуществени вреди в размер на 16 000лв. ще бъдат репарирани последиците от същото, съобразно въведения от законодателя критерий за справедливост, намиращ приложение и в хипотезата на чл.432 ал.1 от КЗ.

Неоснователността на иска до пълния поддържан с въззивната жалба размер – 30 000лв., се обуславя от факта, че ищецът е претърпял само една средна телесна повреда и се касае за увреждания с умерена и лека интензивност и тежест; от доброто прогнозно развитие на претърпените увреждания /единствената последица от инцидента са оплаквания от болки в дясната китка при натоварвания/; от сравнително краткия възстановителен период – около един месец, като съгласно заключението от СМЕ ищецът е ползвал болничен само за 20 дни; от факта, че уврежданията не са наложили болничен престой, нито оперативна интервенция, като обездвижването, поради счупването на лъчевата кост, е било с ортеза.

Споделят се изводите на първоинстанционния съд за доказаност на иска за обезщетение за имуществени вреди. Съгласно заключението от съдебномедицинската експертиза направените от ищеца разходи – за закупуване на медикаменти и ортеза – общо 120,29лв., за които са представени писмени доказателства, са в пряка връзка с проведеното лечение, съобразени са със състоянието на пострадалия след ПТП и тяхното извършване е било необходимо.

Следващият спорен въпрос в настоящето производство, очертан с предметните предели на въззивната жалба, е наличие на съпричиняване от страна на пострадалия за настъпване на вредоносния резултат, каквото възражение застрахователят има право да релевира, съгласно чл.432 ал.2 от КЗ и каквото възражение своевременно е въведено в процеса.

От въведените с отговора на исковата молба поведения на пострадалия, сочени като допринасящи за настъпване на вредоносния резултат, първостепенният съд е приел за основателно и доказано управлението на МПС, без съобразяване с пътните условия. При съпоставяне на поведението

на делинквента, с поведението на пострадалия окръжният съд е извел съвместен принос на настъпилите увреждания и от поведението на водача К., и от поведението на самия М.. Посочено е, че К. е нарушила виновно конкретно свое задължение по чл.37 от ЗДвП, но от друга страна към действията на К. неизменно следва да се кумулира и поведението на М. в конкретната ситуация, който при осъществяване на задълженията си по чл.20 от ЗДвП е могъл да предотврати настъпването на вредоносния резултат. Съвместният принос за постигане на вредоносния резултат е определен в процентно съотношение седемдесет и пет процента /за делинквента/ на двадесет и пет процента /за пострадалия/.

В материалноправната норма - чл.51 ал.2 от ЗЗД е предвидена възможност за намаляване на обезщетението за вреди от деликт, като намаляването на обезщетението е обусловено от наличие на причинна връзка между поведението на пострадалия и произлезлите вреди. Както е посочено в мотивите към т.7 от ТР №1/23.12.2015г. по тълк.д. №1/2014г. на ОСТК, дали поведението на пострадалия е рисково и дали то е допринесло за увреждането, подлежи на установяване във всеки конкретен случай. Съпричиняване е налице, когато освен с поведението на делинквента увреждането се намира в пряка причинно-следствена връзка и с поведението на самия увреден.

От значение за соченото от ответника и прието от окръжния съд поведение на съпричиняване от страна на пострадалия е механизмът на ПТП, детайлно и компетентно описан в заключението от допуснатата при първоинстанционното разглеждане на делото съдебноавтотехническа експертиза. Непосредствено преди ПТП лек автомобил „Тойота Рав 4“ се движи по бул. „В.Л.“ в посока юг към кръстовището с бул. „С.“, като при навлизане в същото предприема маневра преминаване през кръстовището със завой наляво, посока изток по бул. „С.“. Същевременно лекият автомобил „Фолксваген Бора“, управляван от ищеца, се движи по бул. „В.Л.“ в посока север към кръстовището с маневра преминаване през него със запазване посоката на движение, на зелен светофар. Скоростите на движение на двата автомобила е: на „Тойота Рав“ непосредствено преди удара около 20.3 км/ч и в момента на удара - 5 км/ч и на „Фолксваген Бора“ непосредствено преди произшествието около 49.8 км/час и в момента на удара - 49.8 км/ч. Ударът между двете МПС е настъпил на около 19.80 метра северно от ориентира и

8.20 западно от ориентира, като е бил челен кос удар с контакт на преден ляв ъгъл на „Фолксваген Бора“ с предна челна част на „Тойота Рав“. Вещото лице е категорично в констатацията си, че водачът на „Тойота Рав 4“ е имал възможността, преди преминаването през кръстовището, да възприеме самото кръстовище, пътната обстановка по него, да съобрази поведението си с това на другите участници в движението и да предотврати настъпването на ПТП /като пред л.а. „Тойота“ се е движел товарен автомобил, който също е отнел неправомерно предимството на управлявания от ищеца лек автомобил/. От техническа гледна точка в конкретния случай причината за настъпването на ПТП е предприемането и изпълнението на маневра преминаване през кръстовище завой на ляво по бул. „С.“ от водача на „Тойота Рав 4“, движил се по булевард „В.Л.“ в посока юг, по начин несъобразен с движението, не е осигурил предимство на движещия се по бул. „В.Л.“ в посока север и навлизащ в кръстовището лек автомобил „Фолксваген Бора“, така и закъснялата реакция на водача на последното МПС /управлявано от ищеца/ в момента на навлизане на другия автомобил в източното платно за движение по бул. „В.Л.“, като е могъл да предотврати удара чрез екстремно спиране. Т.е. – според експерта, ищецът е имал възможността на предотврати ПТП, като предприеме екстрено спиране. От тази констатация първоинстанционният съд е обосновал извода за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия - че след като ищецът не го е сторил, то това му поведение е в нарушение на правилата по чл.20 ал.1 и ал.2 от ЗДвП: Водачите са длъжни да контролират непрекъснато пътните превозни средства, които управляват; да съобразяват пътната обстановка и да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението и че, нарушавайки това правило, ищецът е допринесъл за настъпване на пътния инцидент, а от там и причиняване на телесното увреждане. При този извод първоинстанционният съд е приел, че така допуснатото от ищеца нарушение е в пряка причинно-следствена връзка с настъпилото ПТП и вредоносните последици от него и съпричиняването от негова страна е в степен на 25%. Изводът на окръжния съд за поведение от страна на ищеца, допринесло за настъпване на вредоносния резултат, е неправилен. Приносът на увредения – обективен елемент на съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението следва да води категорично до настъпването на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен. В

случая не може да се приеме, че ищецът, който се е движел в рамките на разрешената за населено място скорост, по път с предимство – на зелен светофар, навлизайки в кръстовище, е допуснал нарушение на правилата за движение по пътищата по чл.20 от ЗДвП. Напротив, спирайки на кръстовище, водачът може да създаде предпоставка за пътен инцидент. Преценявайки това поведение на пострадалия водач – ищеца, с поведението на водача на л.а. „Тойота“, който е допуснал грубо нарушение на правила за движение по пътищата – чл.37 ал.1 от ЗДвП /при завиване наляво за навлизане в друг път водачът на завиващото нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства/, логичният извод е, че вина за настъпване на ПТП има единствено водачът К., а поведението на ищеца не изпълва признаците на съпричиняване. При пресичане на кръстовище на зелен светофар, с предимство „непредвиждането“, че движещо се по път без предимство МПС няма да зачете и да спази императивното правило на чл.37 ал.1 от ЗДвП, т.е. – че друг участник няма да се съобрази с правилата за движение по пътищата, не представлява виновно поведение, нито пък поведение, допринасящо за настъпване на вредоносен резултат и водещо до намаляване на дължимото се обезщетение. За да бъде успешно проведен процесуалният способ за защита на пасивно легитимираната страна по иск за репарирание на вреди от непозволено увреждане посредством възражение за съпричиняване, следва да се установи по пътя на пълно и главно доказване, че категорично крайният вредоносен резултат би бил предотвратен при липса на поведението, сочено като съпричиняване – и само при установяването на този факт биха били приложими последиците на чл.51 ал.2 от ЗЗД. От горепосочения механизъм на ПТП и описаното поведение на водачите на двете МПС се налага извод за отсъствието на принос на пострадалия за вредоносния резултат. Ето защо, изводите на първостепенния съд за наличие на съпричиняване от страна на ищеца, изразяващо се в нарушение на правилата за движение по пътищата – чл.20 ал.1 и ал.2 от ЗДвП, се явява неправилен.

По тези съображения искът за обезщетение за неимуществени вреди се явява основателен до размера на сумата от 20 000лв., а в останалата му част – неоснователен; искът за обезщетение за имуществени вреди – изцяло основателен до размера на претендираната сума от 120,29лв.

Неправилно първостепенният съд е определил и началния момент, от

който е присъдена законната лихва върху обезщетенията за неимуществени и имуществени вреди – от 22.04.2021г., при хипотезата на чл.497 ал.1, т.2 от КЗ /независимо, че в мотивите съдът се е позовал на т.1/ - т.е. - от изтичане на тримесечния срок от постъпване на застрахователната претенция, която дата на постъпване на застрахователната претенция е 22.01.2021г.

Действащата правна уредба изрично регламентира, че застрахователното покритие включва и лихвите по чл.429 ал.2, т.2 от КЗ, тоест застрахователят отговаря за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тях пред увреденото лице. В чл.429 ал.3 от КЗ е регламентирано, че лихвите за забава на застрахования по ал.2, т.2, за които той отговаря пред увреденото лице, се плащат от застрахователя само в рамките на застрахователната сума /лимита на отговорност/. В този случай от застрахователя се плащат лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Следователно отговорността на прекия причинител за лихви, считано от датата на непозволеното увреждане съществува, но същата - по силата на самия кодекс, се поема от застрахователя от един по-късен момент, в който му е станало известно настъпването на застрахователното събитие. Нормата на чл.497 ал.1, т.2 от КЗ визира последиците при „собствена“ забава от страна на застрахователя. Непосочването на банкова сметка /каквото твърдение е навел ответникът в отговора на исковата молба/ не е пречка застрахователят да определи обезщетението. Тези обстоятелства са ирелевантни и не са от естество да освободят ответника от заплащане на лихви. Непосочването на банковата сметка, видно от самата разпоредба на чл.380 ал.3 от КЗ, не касае дължимостта на обезщетението и не може да бъде основание за отказ за определяне на размера на застрахователното обезщетение. Непредставянето на банковата сметка от увреденото лице като кредитор възпрепятства единствено изплащането на застрахователното обезщетение и то в хипотезата, когато то е определено по размер от застрахователя или с влязло в сила съдебно решение. Когато произнасянето по застрахователната претенция по чл.498 ал.1 от КЗ е отказ на застрахователя да заплати обезщетение, мотивирано с недължимост или недоказаност на същото по основание или размер, въпреки представяне на

изисканите от застрахователя по реда на чл.106 ал.3 от КЗ доказателства или в хипотеза на неизискани от застрахователя доказателства, или в хипотезата на непроизнасяне в срок по застрахователната претенция, неизпълнението на длъжника не е поради непосочване на банкова сметка от увреденото лице. В този случай не е налице причинна връзка между неизпълнение на задължението за посочването на банкова сметка и неизплащането на застрахователното обезщетение. Забавата на кредитора по смисъла на чл.95 ал.1 от ЗЗД е хипотеза, в която поведението на кредитора е в причинна връзка с неизпълнението на длъжника. Забава на кредитора по чл.380 ал.3 от КЗ е налице само, ако неплащането на обезщетението се дължи единствено и само на непосочване от увредения на банкова сметка, явяващо се дължимо по чл.380 ал.1, във вр. с ал.3 от КЗ съдействие от страна на кредитора за изпълнение на задължението на застрахователя за плащане на обезщетението. Когато длъжникът – застраховател, не се произнася по застрахователна претенция или отказва изпълнение, защото счита същото за недължимо, не може да се приеме, че причина за неизпълнението е неопказано от кредитора съдействие, като в този случай е неоправдано за длъжника да отпаднат негативните последици на забава. Ето защо в случая законната лихва се дължи считано от 22.01.2021г. – датата на уведомяване на застрахователя от увредения.

Предвид изложеното въззивната жалба се явява частично основателна. Първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която е отхвърлен искът за обезщетение за неимуществени вреди над сумата от 12 000лв. до 20 000лв., както и в частта, с която е отхвърлен искът за обезщетението за имуществени вреди над сумата от 90,22лв. до 120,29лв.

Следва да се присъди допълнително обезщетение за неимуществени вреди в размер на 8 000лв., както и обезщетение за имуществени вреди в размер на 30,07лв., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 22.01.2021г.

Следва да се отмени решението и в частта, с която са отхвърлени предявените искове за присъждане на лихва върху присъдените суми за времето от 22.01.2021г. до 22.04.2021г., като се присъди и законната лихва върху главницата от 12 000лв. и от 90,22лв. за периода 22.01.2021г. - 22.04.2021г.

В останалата обжалвана част /с която е отхвърлен искът за неимуществени вреди над сумата от 20 000лв. до 30 000лв./, обжалваното решение, като правилно, следва да бъде потвърдено.

По разноските, сторени в първоинстанционното производство:

От страна на ищеца не са претендирани разноски в първоинстанционното производство.

Съгласно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК ответникът е сторил разноски в общ размер 605лв., като е претендирано и юрисконсултско възнаграждение, определено от окръжния съд в размер на 100лв. Съразмерно с отхвърлената част от исковете му се дължат разноски в размер на 362,13лв. Или обжалваното решение, с оглед изхода от спора пред въззивната инстанция, следва да бъде отменено и в частта, с която в тежест на ищеца са присъдени разноски над 362,13лв. до 459,80лв.

На основание чл.78 ал.6 от ГПК ответникът следва да заплати допълнително държавна такса за първоинстанционното производство в размер на 320лв.

По разноските, сторени във въззивното производство:

От страна на жалбоподателя не се претендират разноски.

Съгласно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК /л.33/ въззиваемата страна претендира юрисконсултски възнаграждение. Определено съгласно чл.78 ал.8 от ГПК и чл.37 от ЗПП, и чл.25 ал.2, във вр. с ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, същите следва да бъдат в размер на 150лв.

На основание чл.78 ал.6 от ГПК въззиваемата страна следва да заплати ДТ за въззивното производство съобразно уважената част от въззивната жалба в размер на 160лв.

Водим от изложеното и на основание чл.271 ал.1 от ГПК, Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №44/27.04.2023г., постановено по търг.д. №113/2021г. по описа на окръжен съд Х., в частта, с която: е отхвърлен

предявеният от М. Г. М., ЕГН ***** срещу ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** иск за сумата над 12 000лв. до 20 000лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди и сумата над 90.22лв. до 120,29лв. - обезщетение за претърпени имуществени вреди от пътно-транспортно произшествие, настъпило на 03.12.2020г., в гр. Х., на кръстовището, образувано от бул. „В.Л.“ и бул. „С.“, възникнало при удар на лек автомобил марка и модел „Тойота Рав 4“, с рег. №*****, застрахован при ответника, воден от И.А.К. и водения от ищеца лек автомобил марка и модел „Фолксваген Бора“, с рег. №*****, за което има влязло в сила решение №319/08.11.2022г. по АНД №616/2022г. на Районен съд Х., ведно със законната лихва върху присъдените суми от 22.04.2021г.; са отхвърлени предявените иски за изплащане на лихва върху присъдените суми като обезщетения за неимуществените и имуществени вреди за времето от 22.01.2021г. до 22.04.2021г.; М. Г. М., ЕГН ***** е осъден да заплати на ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК***** сумата над 362,13лв. до 459,80лв. - разноски по делото, вместо което ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** да заплати на М. Г. М., ЕГН ***** допълнително сумата от 8 000лв. обезщетение за претърпени неимуществени вреди и сумата от 30.07лв. - обезщетение за претърпени имуществени вреди от пътно-транспортно произшествие, настъпило на 03.12.2020г., в гр. Х., ведно със законната лихва върху присъдените суми, считано от 22.01.2021г. до окончателното им изплащане.

ОСЪЖДА ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** да заплати на М. Г. М., ЕГН ***** законната лихва върху главницата от 12 000лв. /обезщетение за неимуществени вреди/ и върху главницата от 90.22лв. /обезщетение за имуществени вреди/ за периода от 22.01.2021г. до 22.04.2021г.

ПОТВЪРЖДАВА решение №44/27.04.2023г., постановено по търг.д. №113/2021г. по описа на окръжен съд Х., в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА М. Г. М., ЕГН ***** да заплати на ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** разноски за въззивното производство в размер на 150лв. /юрисконсултско възнаграждение/.

ОСЪЖДА ЗАД „Д.Б.:Ж. и З.“ ЕАД, ЕИК ***** да заплати в полза на бюджета на съдебната власт допълнително държавна такса за

производството пред първата инстанция в размер на 320лв., както и държавна такса за въззивното производство в размер на 160лв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____